

Sort Hummer

Hansen, Anita

Publication date:
2020

Document Version
Publisher's PDF, also known as Version of record

[Link back to DTU Orbit](#)

Citation (APA):

Hansen, A. (2020). Sort Hummer. DTU Aqua. https://www.fiskepleje.dk/nyheder/2020/09/krebs-kortlaegge-udbredelse-dna?id=9c4802c6-c95f-47c7-8963-d0b8c4c08718&utm_source=newsletter&utm_media=mail&utm_campaign=

General rights

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

Sort hummer

Sort hummer (*Homarus gammarus*) er det største krebsdyr i de danske farvande.

Intro

Sort hummer er en af de to hummerarter, der lever i Danmark. Ud over sort hummer findes også jomfruhummeren, som lever i Kattegat og Nordsøen.

Udseende

Sort hummer (herefter blot kaldet hummer) har 10 ben, hvoraf de to forreste er udviklet til at par kraftige klosakse. Hummerens kløer er forskellige – den har en stor "knuseklo" til at knuse skaller med samt en tyndere "gribeklo", bl.a. til at rive føden løs og findele den. På begge sider af munden sidder kindbakker, kæber og kæbefødder, der hjælper med at føre maden ind i munden.

På hovedet sidder to par antenner/følehorn. Det ene par er næsten lige så lange som hummeren selv, mens det andet er kortere. Farven på hummere varierer fra lyseblå eller lyselilla til blå-violette/sorte nuancer.

Hummerens skal består af kitin og kalk og er et såkaldt exoskelet, dvs. en hård ydre skal, som beskytter hummerens bløddele. Skallen er opdelt i en hoveddel/et rygskjold og en leddelt hale. Hver del er forbundet, så de kan bevæge sig i forhold til hinanden. Under rygskjoldet på benenes inderste led sidder gællerne, som hummeren bruger til at ånde med.

Det er nemt at kende hummeren fra andre krebsdyr. Eneste forvekslingsmulighed er jomfruhummeren, men den er generelt mindre, rødgul i farven og har torne på klosaksen.

Levesteder og adfærd

Den europæiske hummer findes langs Europas vestkyst samt i Middelhavet. I Danmark findes den fra Nordsøen og helt ind i Østersøen samt i Limfjorden.

Hummeren er meget territorial og bruger det meste af dagen i eller nær sin hule. Faktisk kan hummere sagtens finde på at spise hinanden, selv fra de er helt små og i larvestadiet. I parringssæsonen er der midlertidig "våbenhvile", så både han og hun overlever mødet med hinanden.

Føde

Hummerens føde består bl.a. af muslinger, snegle, rejer, fisk, andre hummere og ådsler.

Den bruger sin knuseklo til at knuse skaller på føden med. Den mindre klosaks bruger den til at gribe om og løse bløde og spiselige dele af byttet, f.eks. selve muslingekødet.

Hummere er også særligt glade for søstjerner og søpindsvin. Nogle mener, at det er pga. det store kalkindhold i disse dyr, hvilket er særlig godt for hummeren i perioden op til dens skalskifte.

Hummeren har en samling af sanseceller foran, som gør, at den kan lugte sig frem til føden. Det er nødvendigt, fordi hummeren jager om natten og derfor ikke kan jage ved hjælp af synet.

Formering/livscyklus

Hummeren vokser langsomt og er først kønsmoden, når den er 7-8 år gammel, hvor den typisk er 20-25 cm lang. Derudover skal vandtemperaturen være mindst 15°C for at formeringen sker.

Parringen sker i sensommeren og lige efter et skalskifte. Når han- og hunhummer skal parre sig, sker det bug mod bug, hvor hannen overfører sæd til hunnens sædgemme. Hannen benytter de forreste halefodder til overførslen. Hunnen gemmer sæden i sit sædgemme til året efter, hvor hun lægger sine æg i juli og august. Hunnen sørger selv for, at sæden befrugter æggene, efterhånden som de gydes. Rognen klæber fast under halen på hunnen, som bærer rundt på æggene i 10-12 måneder, inden de klækkes.

De små hummere, der kommer ud af æggene, kaldes hummerlarver. Larverne er ca. 1 cm lange og ligner små rejer. De første to ugers tid svømmer larverne rundt i vandsøjlen, hvor de lever af plankton, og i denne periode skifter de skal tre gange og vokser til ca. 2 cm. På dette tidspunkt ligner larverne små versioner af en voksen hummer, og de søger nu mod bunden for at leve der.

Hummerlarve. *Små unge hummere skifter skallen flere gange om året, mens de ældre kun skifter skallen en gang om året eller hvert andet år.*

Vækst

Da hummeren har sit skelet uden på kroppen, kræver det, at den kaster den gamle skal af, når den skal vokse.

Inden skalskifte dannes en tynd, blød skal under den gamle. Den gamle skal opløses langs ryggens midterlinje og bliver svag. Hummeren trækker blodet mod midten, så der opstår et overtryk, der får den svækkede skal på rygsiden til at revne, hvorefter hummeren kan krybe baglæns ud af skallen. Det tager 15-20 minutter. Tilbage ligger den gamle skal fuldstændig intakt. Den nye skal er så blød og bøjelig, at hummeren har svært ved at bevæge sig rundt.

Efter skalskifte gemmer den bløde hummer sig derfor i sin hule. Efter en-to dage er skallen blevet så hård, at hummeren igen kan komme frem fra sit skjul, men der går næsten to måneder, inden skallen er lige så hård som før skalskiftet. I perioden lige efter skalskiftet kaldes hummeren for en "smørhummer". Skalskiftet er energikrævende, og især de små hummere mister nogle gange f.eks. en klo i forsøget. De kan dog danne en ny klo ved næste skalskifte.

Fjender

Hvis hummeren møder en fjende, forsøger den at forsvare sig med klosaksene. Hvis fjenden alligevel får fat i et af benene, kan hummeren bruge en forsvarsmekanisme, hvor den taber benet. Benet brækker af mellem andet og tredje led, hvor der findes en tynd spalte, samtidig med at en hinde forhindrer, at hummeren mister for meget blod ved bentabet. Mens fjenden undersøger benet, kan hummeren nå at stikke af og dermed redde livet, og i løbet af et eller to skalskifter er et nyt ben vokset ud igen.

Fiskeri

I Danmark fiskes hummere med garn eller tejner. En hummertejne er en fælde, hvor hummeren fanges med lokkemad placeret i fælden. Hummerfiskeriet i Limfjorden er lukket fra 1. juli og til udgangen af august, for at hummeren kan yngle i fred, og det er på intet tidspunkt af året tilladt at fiske rognhummer, altså hummer, der bærer æg. Hvis man fanger en rognhummer, skal den sættes tilbage i havet.

Sort hummer som denne med store klosakse er en eftertragtet spise.

Hummerklækkerier

På Dansk Skaldyrcenter, DTU Aqua på Mors klækkes der små hummere i et landbaseret hummerklækkeri som en del af formidlingscentret. Forår/tidlig sommer tages rognhummere ind i klækkeriet. Rognhummerne går i kar i klækkeriet, hvor der løber vand igennem, og hvor temperaturen kan styres. Ved at hæve temperaturen kan man efterligne sommerens vandtemperaturer og få rognene til at klække. Rognhummeren fodres med blåmuslinger. De små hummerlarver fodres med dyreplankton (artemia), og når de bliver større bliver de introduceret til stykker af blåmusling. Når de små hummerlarver er klækket, slippes moderhummerne atter ud i fjorden.

Også DTU Aquas Sektion for Akvakultur i Hirtshals er involveret i at opdrætte hummerlaver og forsker i optimalt foder til hummerlaver. I et projekt leder af Nordsøen Forskerpark udsættes de 3-4 cm store hummerlaver på stenrevne ud for den nordvestjyske kyst, hvor der tidligere har været en stor bestand af hummere. Håbet er, at der med tiden igen kan blive et hummerfiskeri, så de lokale restauranter kan servere lokalt fangede hummere. DTU Aqua har en særlig tilladelse til at fange rognhummerne til forskningsformål.

Mere information om sort hummer

Læs mere om hummeren på Dansk Skaldyrcenters E-learn-side

Forskningsprojekt om bæredygtigt hummerfiskeri i Limfjorden

Læs mere om regler for fiskeri efter sort hummer i Limfjorden

Læs mere om hvordan man måler længden på en sort hummer

Af Anita Hansen, Dansk Skaldyrcenter, DTU Aqua. Institut for Akvatiske Ressourcer.

Opdateret af [Finn Sivebæk](#) den 18. september 2020